

STEFAN OLSSON

Avdragsrätt för ränta på konvertibler

Högsta förvaltningsdomstolen avkunnade den 14 februari innevarande år dom i ett överklagat förhandsbesked avseende avdragsrätt för ränta på konvertibler.¹ Utgången har ingående analyserats av Ulf Tiveus på annan plats i detta nummer av Skattenytt. I denna artikel lämnas några synpunkter i anslutning till Ulf Tiveus kommentarer till domen.

En konvertibel definieras i lagtexten som ”en skuldförbindelse som har getts ut av ett aktiebolag mot vederlag och som ger innehavaren, viss man eller order rätt eller skyldighet att helt eller delvis byta sin fordran mot aktier i bolaget”.² Konvertibeln utgör således civilrättsligt, beroende på dess konstruktion, ett löpande eller enkelt skuldebrev.³ En konvertibel där, som i detta fall, innehavaren är skyldig att lösa in konvertibeln brukar betecknas som en tvingande konvertibel.⁴ Trots den till synes tydliga civilrättsliga definitionen har dock konvertibler i praktiken uppfattats som ett mellanting mellan skuldebrev och aktie⁵ eller som en mellanform av eget kapital och skuld.⁶ En konvertibel utfärdas i allmänhet som ett förlagslån eller en obligation.⁷

Det aktuella företaget redovisade konvertiblerna enligt IAS 32 Finansiella instrument: Klassificering. Det var således frågan om ett noterat bolag som tillämpade IAS/IFRS-standarderna i juridisk person med stöd av RFR 2.⁸ Enligt IAS 32 skiljs mellan *finansiella skulder* och *egetkapitalinstrument*. Finansiella skulder definieras bl.a. som en skuld som kommer eller kan komma att regleras med företagets egna egetkapitalinstrument.⁹ Egetkapitalinstrumentet definieras som att det inte innefattar någon för-

1 Mål nr 4745-13.

2 11 kap. 4 § ABL.

3 Jfr 2 kap. 11 § och 3 kap. 26 § SkbrL.

4 Dahlberg, Mattias, Ränta eller kapitalvinst, Uppsala 2011, s. 573.

5 Dahlberg, Ränta eller kapitalvinst, s. 570.

6 Edenhammar, Hans, Thorell, Per, Företagens redovisning, 6:e uppl., Uppsala 2013, s. 88–89, Sandström, Torsten, Svensk aktiebolagsrätt, 4:e uppl., Stockholm 2012, s. 101–102.

7 Dahlberg, Ränta eller kapitalvinst, s. 570.

8 RFR 2: Redovisning för juridiska personer. Enligt denna rekommendation föreskrivs vissa avvikelser från IAS 32 i juridisk person där ett följande av standarden skulle innebära en avvikelse från ÅRL.

9 IAS 32, p. 11.

pliktelse att erlagga kontanter eller annan finansiell tillgång till ett annat företag eller att byta en finansiell tillgång eller skuld till ett annat företag.¹⁰

Ränta och utdelningar på finansiella instrument som enligt IAS 32 utgör finansiella skulder skall redovisas i resultatet som intäkter eller kostnader.¹¹ Utdelning till ägaren av ett egetkapitalinstrument skall redovisas direkt i eget kapital. En sådan utdelning påverkar således inte det redovisade resultatet i det utdelande företaget. Den redovisningsmässiga behandlingen av räntan är således beroende av klassificeringen av instrumentet. Bolaget har uppgett att konvertibeln skall redovisas som eget kapital enligt IAS 32, vilket inte ifrågasätts av HFD.

Hur skall konvertibeln redovisas? Det har sedan länge varit redovisningspraxis att ett konvertibelt skuldebrev för utgivaren delas upp i två delar. Konvertibeln utgör dels en finansiell skuld, dvs. ett avtalsenligt åtagande att överlämna kontanter eller andra finansiella tillgångar. Dels utgör konvertibeln ett egetkapitalinstrument, nämligen en option som ger innehavaren rätt att under en viss tid kräva att skuldebrevet omvandlas till aktier. Detta följde tidigare av RR 3, p. 28–29¹², och av RR 27, p. 20. Numera tillämpas motsvarande regler i IAS 32, som är den egentliga förebilden för de tidigare svenska reglerna.¹³ I enlighet med detta borde således räntan på konvertibeln delas upp i en resultatpåverkande del och en del som redovisades mot eget kapital. Av det kortfattade referatet i domen synes redovisningen av lånet till sin helhet göras mot eget kapital. Detta synes inte vara i enlighet med de internationella redovisningsnormerna.

Skattemässig behandling löpande kostnader i äldre praxis. Utgångspunkten i svensk rätt har varit att den löpande avkastningen på konvertibler är avdragsgill för företaget som utfärdat den enligt allmänna regler.¹⁴ Denna uppfattning baseras på att konvertibeln utgör en skuld och att ränta på denna utgör en avdragsgill kostnad för företaget. I äldre förarbeten avfärdades att konvertibeln skulle kunna delas upp i en del som motsvarade skulden och en del som motsvarade optionen, eftersom ett sådant sätt att redovisa konvertibeln vid denna tidpunkt var oförenligt med redovis-

10 IAS 32, p. 16.

11 IAS 32, p. 35.

12 Vilka inte ansågs vara styrande för beskattningen i RÅ 2002 ref. 77.

13 Se IAS 32, p. 29. RFR 2 innehåller i detta avseende inga avvikelser från IAS 21. På samma sätt redovisas en konvertibel i ett onoterat bolag, se BFNAR 2012:1, p 22.9.

14 Prop. 1984/85:193, s. 50, Dahlberg, Ränta eller kapitalvinst, s. 577.

ningsnormerna.¹⁵ Äldre rättspraxis synes dock i första hand fokusera på frågan om s.k. kapitalrabatter utgjorde avdragsgill ränta, vilket HFD bedömt inte var fallet.¹⁶ Avgörande var att rabatten, oaktat hur den hantelrats redovisningsmässigt, inte bedömdes ha utgjort en räntekostnad.¹⁷ Det verkar inte ha ifrågasatts i dessa mål att den löpande räntan på konvertibeln var avdragsgill.¹⁸

Vilket samband föreligger? I förhållande till äldre praxis synes HFD ha lämnat den civilrättsliga uppfattningen att konvertibeln är en skuld till förmån för ett redovisningsorienterat synsätt. Frågan om avdragsrätt för ränta är en omfångsfråga, som är frikopplad från det materiella sambandet mellan redovisning och beskattning.¹⁹ Det är inte ett exempel på de periodiseringsfrågor som omfattas av kopplingen i 14 kap. 2 § IL. Detta styrks också av HFD:s uttalande om att lämplighetsskäl får avgöra om redovisningen skall följas eller inte. Frågan är dock varför redovisningen får genomslag i detta avgörande, när den uppenbarligen inte har fått det i äldre praxis? Skatterättslig praxis är inte främmande för att utgifter kan vara avdragsgilla som kostnader, även om de inte har redovisats över resultaträkningen.²⁰ Sannolikt är det risken för utdelning av obeskattade vinstmedel som i slutändan är avgörande.

Stefan Olsson är professor i finansrätt och föreståndare för Forum För Redovisning vid Handelshögskolan, Karlstads universitet.

15 Prop. 1984/85:193, s. 52.

16 Se t.ex. RÅ83 Aa 109, RÅ 1987 not. 241 och RÅ 2002 ref. 77.

17 Se Persson Österman, Roger, SN 2003, s. 361.

18 En annan sak är att någon löpande ränta inte utgick i 1987 års fall.

19 Jfr prop. 1984/85:193, s. 53, samt Norbergs kommentar till RÅ 2002 ref. 77, se Norberg, Claes, Omfångsfrågan kontra periodiseringsfrågan i näringsverksamhet, i Festskrift till Nils Mattsson, Uppsala 2005, s. 337–339.

20 Se RÅ 1998 ref. 6, RÅ 1999 ref. 3 samt Norberg, s. 340.